

Lausunto Helsingin seurakuntayhtymän ja seurakuntien työnjakoa ohjaavista periaatteista ja keskeisistä muutoksista vuoteen 2030

Paavalin seurakunnan seurakuntaneuvosto
05.11.2024 § 114
524/00.01.00/2023

Esittelijä Kirkkoherra, Paavalin seurakunta Kanala Kari

Päätösehdotus

Seurakuntaneuvosto vastaa annettuihin kysymyksiin seuraavasti:

1. Ohjaavat periaatteet ovat peruslinjauksiltaan hyviä. Yhtymä ja seurakunta voivat halutessaan sopia tilojen yhteiskäytöstä esimerkiksi diakoniatyössä. Asiantuntijapalveluja tulee käyttää joustavasti.
2. Lisäisimme tähän kohtaan ajatuksen aktiivisesta seurakuntalaisuudesta ja vapaaehtoisuuden markkinoinnista. Lisäys lauseeseen kumppanuudesta: ...kumppaneiden, kuten Helsingin kaupungin kanssa
3. Seurakuntayhtymä huolehtii soittimien hankinnasta- ja kunnostuksista ja myös rahoittaa ne. Seurakunnissa ei ole riittäviä valmiuksia ja varoja urkujen hankintaan ja laajempaan kunnostukseen liittyvissä kysymyksissä. Kanttorit huolehtivat kuitenkin edelleen urkujen virittämisestä.

(2) Rippikoulutyön mahdollinen yhtymän resurssointi vaikuttaa utopistiselta. Kaksi työntekijää/seurakunta tarkoittaisi 38 leirityöntekijää. Mistä tällainen henkilöresurssi saataisiin?

(3) Viestinnällinen lisätuki on tarpeellinen.

(4) On tärkeää, että oppilaitostyö tapahtuu keskitetysti.

(5) Nimikkeet eivät ole olennaisin asia, vaan takana oleva sisältö. Syrjäytyneet ja erityistuen piirissä olevat tarvitsevat tukitoimintoina erityistä osaamista työntekijältä. Erityisten oppijoiden rippikoulut on tärkeä tehdä keskitetysti. Paavalin seurakunta on ollut tyytyväinen Varustamon kanssa tehtyyn yhteistyöhön. Varustamoja voisi olla enemmänkin eli lännessä voisi olla omansa. Tasalaatuisuuden tarjoaminen on vaikea alueiden erilaisuuden ja resurssien suhteen. Tähän Varustamot tuovat erityisosaamista.

(6) Perheneuvonnan tarve kasvaa ja seurakuntien erityisosaamista tulee lisätä. Yhtymän tuon tarve on välttämätön esimerkiksi työnohjauksessa. On myös tarve kokoontua yhteen vakinaisten perheneuvojen kanssa.

(7) Saattoavussa on ollut projekti, joka alkoi ennen korona-aikaa. Olemme todenneet, että saattoapu on varsin raskas vapaaehtoistehtävä. On tarve saada lisäkoulutusta. Saattoapu tarvitsee sairaalapappien tukea ja vastuuhenkilön heiltä. Kotihoidon resurssit eivät riitä tähän työhön.

(8) Työkuvien monipuolisuus on myös itseisarvo.

(9) Suntioiden työkuva täytyy määritellä mahdollisimman tarkasti, jos sitä laajennetaan. Emme kannata toimenkuvan laajentamista kiinteistöhuollon suuntaan, mieluummin laajentaisimme sitä tapahtumien tuottamisen suuntaan. Muutokset suntiotyössä merkitsisivät kustannusten siirtämistä seurakunnan kannettavaksi esimerkiksi tuntisuntioiden palkkaamisen muodossa.

(10) Ymmärrämme strategian pohjalta, että kansainvälisen seurakunnan mahdollinen perustaminen on tärkeä asia, mutta perustamista pitäisi valmistella paremmin, koska on kysymys suuresta strategisesta valinnasta. Toisaalta halutaan, että seurakunnat tekevät monikulttuurista työtä.

(11) Asiakkuuden hallinnan kehittämistä kannatamme lämpimästi.

Käsittely

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätöshistoria

Selostus

Yhteinen kirkkoneuvosto on päättänyt pyytää 10.10.2024 pitämässään kokouksessa seurakunnilta lausuntoa työnjakoa ohjaavista periaatteista ja keskeisistä muutoksista vuoteen 2030 saakka.

Työnjaon lausuntokierroksen kysymykset

1. Ehdotus työnjaon ohjaavista periaatteista

- 1) Työnjaossa tunnistetaan kirkon kasvun ja toiminnan tapahtuvan seurakunnissa. Seurakunnat keskittyvät seurakunnallisen toiminnan järjestämiseen.
- 2) Tukipalveluita selkiytetään siten, että ne palvelevat seurakuntia nykyistä paremmin. Yhdessä seurakuntien kanssa haetaan synergiaa ja prosessien sujuvoittamista: karsitaan päällekkäisiä tekemisiä ja toimitaan entistä ammattimaisemmin.
- 3) Mahdollistetaan etenkin yhteisten palveluiden muutostöiden toteuttamisella (erillinen päätös) resurssit strategiaan toimintoihin. Näin voidaan tukea Kirkko Helsingissä -strategian valintojen edistymistä, seurakuntalaisten osaamisen tunnistamista ja käyttöä sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamista.
- 4) Työnjaossa vältetään tekemästä kokonaan toimintoja lopettavia päätöksiä, koska toimintaympäristö on nopeassa muutoksessa. Muutostöimet toteutetaan sen sijaan yhteisissä palveluissa valikoidusti tarjolla olevien palveluiden saatavuutta supistamalla, luonnollista poistumaa hyödyntäen. Tämä mahdollistaa muutosten toteuttamisen hallitusti, päätösten vaikutuksia seuraten.

Seurakuntien rooli

Työnjaon lähtökohtana on, että seurakunta on kirkon perusyksikkö, joka huolehtii alueella asuvien kirkollisista toimituksista, jumalanpalveluselämästä, kasvatuksesta ja diakoniasta. Seurakunta tarjoaa ihmisille alueellisen yhteisön, johon he voivat liittyä, sekä kutsuu ihmisiä kirkon jäsenyyteen. Seurakunnan tehtävänä on tukea alueensa ihmisiä toimimaan aktiivisesti kristittyinä arjessa. Seurakunta vastaa paikallisista verkostoista ja omien strategisten valintojensa vaatimista yhteistyökumppaneista.

Yhteisten palveluiden rooli

Helsingin seurakuntayhtymän yhteiset palvelut toteuttaa seurakunnille ja yhteisten palveluiden osastoille ja yksiköille seuraavia tukipalveluita: yleishallinto ja oikeudelliset asiat, talouspalvelut ja sijoitustoiminta, henkilöstöpalvelut, asiantuntijapalvelut, tietohallintopalvelut, yhteiset hankintapalvelut, kiinteistö- ja rakentamispalvelut, irtaimistoasiat, leiri- ja toimintakeskusten ylläpito ja käytön järjestäminen, urkujen ja muiden arvosoitinten hankinnat sekä merkittävät taidehankinnat, diakonian-, kasvatuksen-, lähetystyön- ja kehittämisen asiantuntija-palvelut sekä

asiakkuudenhallinnan ja markkinoinnin tukipalvelut.

Helsingin seurakuntayhtymän yhteiset palvelut toteuttaa helsinkiläisille ja muille palvelun tarvitsijoille seuraavia yhteisiä palveluita: yhteinen viestintä ja seurakuntien viestinnän tukeminen, keskusrekisteri, hautaustoimi, yhteinen diakonia siten, että se täydentää seurakuntien diakoniaa, yhteinen oppilaitostyö, perheneuvonta ja sairaalasielunhoito.

Yhteiset palvelut ovat kaikkia helsinkiläisiä tai Helsingissä juuri nyt olevia ihmisiä varten. Yhteisten palveluiden tehtävänä on vahvistaa yhteistä näkyvyyttä ja ääntä koko kaupungin alueella ja vastata koko Helsinkiä koskevista kumppanuussuhteista (Helsingin kaupunki, HUS jne.).

Kysymykset:

Onko työnjaon ohjaavat periaatteet (yllä) ymmärrettäviä ja oikeansuuntaisia? Miten muuttaisitte / parantaisitte työnjaon ohjaavia periaatteita?

2. Ehdotus yhteisten palveluiden tulevaisuuden visiosta: Olemme seurakuntia varten

Yhteiset palvelut tukevat ja edistävät seurakuntien elinvoimaisuutta seuraavilla tavoilla:

- Tukemalla seurakuntien kehittymistä kirkkona Helsingissä dialogissa luottamushenkilöiden, työntekijöiden ja strategisten kumppaneiden kanssa vastaamaan seurakuntalaisten tarpeisiin.

- Tekemällä harkittuja, pitkäjänteisiä talous- ja kiinteistöratkaisuja.

- Tuottamalla laadukkaasti ja tehokkaasti palvelukeskusajatuksella hautaus, kiinteistö, talous, henkilöstöhallinto, asianhallinta, IT, hankinta, laki, keskusrekisteri ja viestintäpalvelut. Palvelukeskusajatus pitää sisällään palvelumuotoilua ja palveluiden ja prosessien systemaattista mittaamista ja kehittämistä.

- Tavoitteena palvelujen mahdollisimman helppo käytettävyys seurakunnille, jotta seurakunnat voivat kohdistaa työntekijöidensä työaikaa mahdollisimman paljon seurakuntalaisiin ja alueensa asukkaisiin.

Yhteinen seurakuntatyö osoittaa helsinkiläisille tietä kohti seurakuntia ja täydentää yhdessä sovitulla tavalla seurakunnallista työtä. Tämä tapahtuu seuraavilla tavoilla:

- Kohtaamalla ja auttamalla ihmisiä sairaaloissa, oppilaitoksissa, vankiloissa ja perhekiistojen keskellä.

- Kutsumalla helsinkiläisiä viestinnän keinoin kotoa ja ruutujen takaa ja ohjaamalla heitä kohti seurakuntien toimintaa, yhteisöjä ja Jumalaa.

- Keskittymällä täydentämään seurakuntien diakoniaa.

- Mahdollistamalla seurakunnista nousevien kehittämistarpeiden yhteistä kehittämistä sekä tukemalla seurakunnissa tehtävää kehittämistyötä muun muassa tarjoamalla analysoitua tietoa toimintaympäristön muutoksista

Kysymykset:

Onko yhteisten palveluiden visio (yllä) ymmärrettävä ja oikeansuuntainen? Miten muuttaisitte / parantaisitte yhteisten palveluiden visiota?

3. Ehdotus työnjaon keskeisistä muutoksista

Työnjaon keskeiset muutokset ottavat kantaa seuraaviin kysymyksiin: Mitä tehdään?

Missä tehdään? Mitä ei tehdä enää ollenkaan? Alla on listattu työnjaon muutosehdotukset verrattuna nykytilanteeseen.

1. Yhteiset palvelut keskittyvät tuottamaan tukipalveluja seurakunnille mahdollisimman tehokkaasti ja laadukkaasti palvelumuotoilua ja mittareita hyödyntäen

- Kehitetään yhteisten palveluiden roolia tukemaan seurakuntia heidän työssään seurakuntien tarpeista lähtien.
- Henkilöstö-, ja talouspalveluissa sekä asianhallinnassa haetaan synergiaa ja prosessien sujuvoittamista. Resurssia vahvistetaan yhdistämällä päällekkäiset HR- ja hallintoprosessit seurakuntayhtymän eri tasoilta
- Järjestetään hallinto entistä ammattimaisemmin.
- Kirkkoherravetoisten ydinpalveluryhmien työskentelyssä tehdään ehdotuksia, mitä tukea kyseinen ydinpalvelu tarvitsee yhteisiltä palveluilta (kaste, lapsiperheet, rippikoulu, vihkiminen, hautaaminen, jumalanpalvelus- ja juhlapyhät sekä diakonia). Yhteisissä palveluissa on näiden toimintojen koordinoituvastuu.

2. Yhteisten palveluiden työntekijät osallistuvat seurakunnissa tehtävään työhön

- Työntekijöiden on mahdollista käyttää osa työajastaan (esimerkiksi 5–20 %) Helsingin seurakunnissa tehtävään työhön. Tavoitteena on mm. rippikoulutyön resurssien turvaaminen, yhteisen strategian toteuttaminen tai seurakuntavaalien järjestämisen tukeminen. Osallistuminen on mahdollista työtehtävien luonteen ja –tilanteen mukaan esihenkilön kanssa sovitusti.
- Tavoitteena on, että yhteisistä palveluista voisi osallistua helsinkiläisten rippikoulujen toteuttamiseen kesän aikana ainakin kaksi leirityöntekijää per seurakunta.
- Työajan käytöstä sovitaan esihenkilön kanssa ottaen huomioon oma työtilanne sekä seurakunnissa oleva tarve

3. Yhteisten palveluiden työntekijät osallistuvat helsinkiläisiin yhteistyöverkostoihin-

- Kirkko Helsingissä strategian hyvän tekemisen verkostojen rakentamiseen on mahdollista käyttää osa työajasta (esimerkiksi 5–20 %) esihenkilön kanssa sovitusti.
- Tavoitteena on vahvistaa seurakuntayhtymän yhteistyöverkostoja ja lisätä käytännössä yhteisten palveluiden roolia yhteistyöverkostoissa
- Työajan käytöstä sovitaan esihenkilön kanssa ottaen huomioon oma työtilanne sekä yhteistyöverkostoissa oleva tarve

4. Sairaaloissa, oppilaitoksissa, perheneuvonnassa ja yhteisessä diakoniassa kohdataan, autetaan ja ohjataan kohti Jumalaa sekä seurakuntien toimintaa ja yhteisöjä:

- Yhteisten palveluiden kohtaamisissa ei pyritä rakentamaan seurakuntalaisten yhteisöjä yhteisten palveluiden toimintojen yhteyteen. Seurakunnissa on yhteisöjä ja tukihenkilöitä, joihin oppilaitoksissa, sairaaloissa, perheneuvonnassa ja yhteisestä diakoniassa tapahtuvista kohtaamisista voidaan ohjata.
- Edellyttää yhteisistä prosesseista sopimista, tiedonvaihtoa mahdollisuuksista ja yhteisistä käytännöistä sopimista.

5. Yhteisessä diakoniassa keskitytään seurakuntien diakoniaa täydentävään diakoniaan:

- Diakonia on seurakuntien perustehtävä ja yhteisten palveluiden diakonian tehtävänä on erikseen sovitusti tukea seurakuntien diakoniaa.
- Vuoropuhelu yhteisten palveluiden ja seurakuntien diakoniatyön välillä tulee olla jatkuvaa ja lähtökohtana tulee olla apua tarvitsevien helsinkiläisten tarve.
- Diakoniatyötä tulee ajatella laajemmin kuin diakoniatyöntekijöiden toteuttamana työnä. Sen toteuttamiseen osallistuvat myös muut työntekijäresurssit ja ennen kaikkea seurakuntalaiset ja yhteistyökumppanit. Kirkkojärjestyksen mukaan diakonia on jokaisen

seurakuntalaisen tehtävä.

- Diakonian ydinpalveluryhmä tarkastelee ja kehittää diakonian kokonaisuutta yhdessä seurakuntien kanssa vuoden 2025 aikana tehden yhteisen toimintamallin, jota sovelletaan eri seurakunnissa alueen tarpeiden mukaisesti. Ajatuksena että diakonian palvelut olisivat samanlaatuisia kaikkialla Helsingissä.
- Yhteisten palveluiden diakoniaresurssien sijoittumisen tulee olla perusteltua esimerkiksi Helsingin sosioekonomisen summaindeksin avulla (Helsinki seuraa alueiden sosioekonomista kehitystä summaindeksillä, johon on summattu vähän koulutettujen, työttömien ja pienituloisten osuus), jolloin yhteisten palveluiden diakoniaresurssit / Varustamot sijoitetaan alueille, joissa auttamisen tarve on suurinta.
- Käsitteistä erityisdiakonia ja erityisnuorisotyö luovutaan, koska ne ovat toiseuttavia ja niitä on hankala määritellä tarkasti. Yhteisten palveluiden diakonia palvelee pääsääntöisesti rikosseuraamuslaitosten asiakkaita, asunnottomia ja paperittomia sekä täydentää seurakuntien diakoniaa yhdessä sovitulla tavalla.
- Yhdessä mahdollistetaan yhteinen (Yhteiset palvelut + seurakunnat) resurssien suuntaaminen diakoniaan yllättävissä kriiseissä joko koko kaupunkia koskien tai alueellisesti kattavasti rovastikunnittain lääninrovastin tai rovastikunnan kirkkoherrojen ja yhteisen seurakuntatyön johtajan kanssa yhteisesti sovitulla tavalla.

6. Tuetaan seurakuntien ehkäisevää parisuhde & perhetyötä

- Kohdennetaan perheneuvonnan erityisosaamista siten että seurakunnissa oleva osaaminen kasvaa.
- Perheneuvojat kouluttavat ja tukevat seurakuntien työntekijöitä ennalta ehkäisevässä parisuhde ja perhetyössä (esim. nettimateriaalit, parisuhdeillat jne.).

7. Kehitetään ja laajennetaan vapaaehtoista saattoapua yhdessä seurakuntien vapaaehtoisten kanssa:

- Kohdennetaan sairaalasielunhoidon erityisosaamista siten että seurakunnissa oleva osaaminen kasvaa.
- Sairaalasielunhoitajat ovat mukana kehittämässä seurakuntien vapaaehtoista saattoapua. Pyritään varmistamaan, ettei kenenkään tarvitsisi kohdata kuolemaansa yksin.

8. Hautausmaakappeliin ja seurakuntien kanttorityön synergiaetujen selvittäminen

- Tutkitaan erilaisia organisointivaihtoehtoja, jolla voitaisiin selkeyttää nykyistä toimintatapaa ja vähentää kalliiden keikkakanttorien käyttöä.
- Hyödynnetään hautaamisen ydinpalveluryhmän osaamista.
- Tavoiteaikatauluna on vuosi 2026 / 2027.

9. Suntioiden toimenkuvan laajentaminen pieniin kiinteistöhuollon ja ulkotilojen hoidon tehtäviin:

- Laaditaan tyyppitehtäväkuvaukset suntio- ja kiinteistöpalvelutehtäviin huomioiden myös uudet tarpeet kiinteistöhuollon ja ulkotilojen hoidon tehtävien organisoimiseksi. Tällä tavoitellaan kustannussäästöjä kiinteistöhuollon sopimuksiin.
- Tavoiteaikatauluna on vuosi 2027 / 2028.

10. Käynnistetään kokeilu kansainvälisestä seurakunnasta:

- Valmistellaan kansainvälisen seurakunnan perustamista omana projektina. Tavoitteena on saada vuoteen 2030 noin 3 000–5 000 uutta jäsentä, joiden sitoutumisella kirkon jäsenyyteen voidaan vahvistaa monikielistä seurakuntatoimintaa.
- Kansainvälisen seurakunnan myötä vieraskielisen työn resurssit 8 htv rahoitetaan kansainvälisen seurakunnan kirkollisverotuloilla

- Projektille nimetään omistaja, projektipäällikkö, ohjausryhmä ja mahdollinen projektiryhmä. Ohjausryhmässä on mukana seurakuntien monikulttuurista osaamista. Projektin etenemisestä tiedotetaan Yhteiselle kirkkoneuvostolle ja seurakunnille säännöllisesti.
- Päätös kansainvälisen seurakunnan perustamisesta (tai perustamatta jättämisestä) tehdään 2028.
- Lisätään seurakunnan halutessa paikallistasolla suomen- tai ruotsinkielisen seurakunnan monikielistä ja kulttuurista toimintaa.
- Tuetaan seurakunnissa tapahtuvan monikulttuurisen ja -kielisen työn kehittämistä sekä yhteistyön kehittämistä kansainvälistä työtä tekevien järjestöjen kanssa
- Monikielisen ja -kulttuurisen diakoniatyön osaamisen vahvistaminen ja toimintatavan kehittäminen seurakuntien kanssa. Tavoitteena diakonian toteuttaminen väestöryhmissä, joita halutaan jatkossa tavoittaa, mutta ei tällä hetkellä tavoiteta.

11. Kehitetään asiakkuudenhallinnan ja markkinoinnin osaamista:

- Yhteisten ydin- ja tukipalveluiden kehittämisen sekä CRM/XRMvalmistelun kautta yhteistä asiakkuudenhallintaa viedään eteenpäin yhteisin tietojärjestelmin ja käytännöin.
  - Markkinointiosaamisen vahvistamisella pyritään edistämään helsinkiläisten halua liittyä tai kuulua kirkkoon.
  - Yhdessä asiakkuudenhallinnan kanssa markkinoinnilla tavoitellaan kasvua; sitä, että kirkko aktiivisesti yhteydessä potentiaaliin ja nykyisiin jäseniinsä ja on heille merkityksellinen. Markkinointiosaamista tarvitaan myös varainhankintaan sekä olemassa olevien jäsenten myönteisen kirkkomielikuvan rakentamiseen ja ylläpitoon.
- Näiden lisäksi Helsingin seurakuntayhtymä seuraa Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinnon uudistusta ja on valmis päivittämään päällekkäisyyksien osalta toimintaansa vuosien 2025–2030 aikana.

Kysymykset:

Onko esitetyt työnjaon muutosehdotukset ymmärrettäviä ja oikeansuuntaisia?

Mitä haluaisitte lisätä työnjaon muutosehdotuksiin? Miksi? Millaisia vaikutuksia lisäyksellä olisi?

Mitä haluaisitte poistaa työnjaon muutosehdotuksista? Miksi? Millaisia vaikutuksia poistolla olisi?

Muuta palautetta työnjaon muutosehdotuksista